

היערכות פדגוגית ליצירת סביבה מוגנת לתלמידים עם אלרגיה למזון

נכתב על ידי צוות בריאות ארצי תשפ"א: אורית אפלבוים, מעין בר-יהודה, רובא ג'בר, דגנית הלר-אירם,
נילי מזור, רונית משיח, מיכל שיינוביץ

אלרגיה למזון היא תופעה שכיחה. בגני הילדים לומדים תלמידים עם אלרגיה
למוצרי מזון שונים בדרגות שונות.

על צוותי החינוך בגנים להכיר את תופעת האלרגיה ולהיערך תוך התייחסות ל:

1. יצירת שגרת חיים מוגנת בגן.

2. מענה פדגוגי, רגשי חברתי לילד ולכלל קבוצת הילדים בגן.

3. ניהול מצבים של חשיפה לאלרגנים ומתן מענה מידי במצב חירום.

על מאפייני התופעה ואופן ההתנהלות הנדרש בגן הילדים ובצהרון יש לקרוא

ולהכיר את [חוזר מנכ"ל התנהלות מוסדות החינוך והצהרונים לשם הבטחת](#)

[בריאותם של תלמידים עם אלרגיות למוצרי מזון.](#)

מטרה:

יחידה זו נכתבה במטרה לסייע לצוות החינוכי בגן לתכנן את הלמידה והפעולות שינקטו כדי להעלות ידע ומודעות לתופעה, לטפח חינוך ערכי בהקשר זה ולסייע ביצירת סביבה מכילה, מוגנת ושוויונית לילדי הגן.

יש להפעיל שיקול דעת בהתאמת הפעילויות בגן בהתאמה לגיל הילדים בגן ולהתפתחותם.

כמו כן, במידה ובגן לומד ילד עם רגישות למזון יש לפעול ברגישות ובתיאום עם הילד ועם הוריו. במידת הצורך להיוועץ עם הצוות המקצועי המלווה.

היכרות עם הילד הרגיש למזון והוריו:

בתחילת השנה נקיים שיחה אישית עם הילד עם אלרגיה למזון ועם הוריו ונתאם עמם דרכי התנהלות לגבי האלרגיה ברגישות ובהתאמה.

במהלך השיחה נתעניין כיצד הילד תופס האלרגיה, נבין כיצד המשפחה מתנהלת עם הנושא ונתאם את דרך ההסברה לילדי הגן.

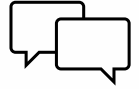
מומלץ שהילד עצמו יהיה שותף להסבר לילדי הגן בהתאם לגיל ולהתפתחות. מומלץ לשתף את פסיכולוגית/יועצת הגן בתכנון התהליך ובליוי המומלץ.

עם כלל ילדי הגן:

בתחילת השנה נקיים שיחה ונסביר לילדים הסבר אינפורמטיבי מותאם גיל לגבי האלרגיה למזון של הילד בגן ולגבי הפעולות שאנו ננקוט בגן כדי ליצור סביבה מוגנת. כמו למשל: אילו מזונות לא ניתן להביא לגן.

הזמנה לשיח - שאלות פתוחות לפיתוח שיח, ולמתן ביטוי אישי:

- ✓ מה אתם חושבים שזו אלרגיה? אתם מכירים מישהו עם אלרגיה? למה?
- ✓ איך יודעים שילד עם אלרגיה למזון?
- ✓ איך אתם חושבים שאפשר לעזור לחבר או חברה עם אלרגיה למזון?
- ✓ מה אנחנו יכולים לעשות בגן?
- ✓ מה אנחנו יכולים לעשות כאשר אנחנו מארחים חבר עם אלרגיה למזון?
- ✓ כיצד אנחנו יכולים להתחשב בגן השעשועים?

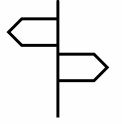
הלכה למעשה – אכילה מוגנת, בריאה ומגוונת

- ✓ מהגינה לצלחת - נרחיב את מגוון ההיכרות והטעימה של ממרחים ומאכלי ירקות בעזרת הקמת גינת ירק. גינת ירק אורגנית - מרחב פדגוגי
- ✓ נכין עם הילדים מאכלים מותאמים ונעודד טעימה מגוונת. ניתן להיעזר ב למדריך תזונתי לארוחות בוקר במוסדות חינוך בהם לומדים ילדים עם אלרגיה למזון.
- ✓ נכין עוגת יום הולדת בגן הילדים כפעילות פדגוגית בקבוצה.
- ✓ ניצור תפקיד של "נאמני שטיפת ידיים". "נאמני ניקיון הארוחה" וכדומה.

הלכה למעשה – ופעולות להעלאת מודעות

- ✓ נכין עם הילדים שילוט מתאים. ניתן לשלב תמונות של המאכלים האסורים לכניסה לגן.
- ✓ נכין צמידי תזכורת ושותפות עם חברים "בגן שלנו מתחשבים...."
- ✓ נכין תפריט שבועי לגן או למשפחה עם רעיונות למגוון ממרחים אפשריים.
- ✓ נכין עם הילדים סרטוני הסברה לקהילת הגן בעזרת כלים טכנולוגיים.
- ✓ נזמין את ההורים וקהילת הגן לארוחת טעימות ללא האלרגן שיכינו הילדים.
- ✓ נכין ספר מתכונים של הגן.

המשגה ערכית חברתית

היערכות ושגרת החיים בגן בו לומד ילד עם אלרגיה למוצרי מזון הינה דוגמה אחת מיני רבות למגוון ולשונות המאפיינת את קהילת הגן. קהילה הלומדת להכיל ולחיות חיים מיטיבים ובריאים ביחד.

כך, בבסיס ההיערכות ושגרת החיים בגן עומדת תפיסה חינוכית והזדמנות לחינוך ערכי המגביר מעורבות ואחריות הדדית ומחזק את עוגן הקהילתיות בתפיסת הגן העתידי.

מילת היום

ניתן להיעזר בתוכנית "מילת היום" ליצירת מסגרת מושגית רחבה ולשיח המקדם את המשמעות הערכית של חיי היום יום בגן המכיל ילד עם אלרגיה למזון.

מילת היום "יחד" –

נצפה בסרטון יחד

נשוחח על העוצמה והשמחה של ה"יחד" של הגן –

מה משמח אותנו כאשר אנחנו יחד? ✓

מה נוכל לעשות יחד שלא נוכל לעשות לבד? ✓

כיצד נשמור על ה"יחד" כאשר אנחנו צריכים להגן על בריאותו של חבר? ✓

אילו מאכלים ניתן לאכול ביחד? ✓

להצעות נוספות והרחבה בתכנית "מילת היום"

מילת היום "הוגן"

נצפה בסרטון "הוגן"

- ✓ נשוחח על מה זה להיות הוגן?
- ✓ מתי אנחנו מתנהגים בצורה הוגנת?
- ✓ מתי התנהגו אלינו בצורה הוגנת?
- ✓ איך נתנהג בצורה הוגנת ונשתף את כל ילדי הגן כאשר אחד החברים עם אלרגיה למזון?

להצעות נוספות והרחבה בתכנית "מילת היום"

מילת היום " חברים "

נצפה בסרטון חברים

- מהם חברים? מה אנחנו אוהבים לעשות עם חברים? בגן?
- בשעות אחר הצהריים? במה אנו דומים ובמה אנו שונים
- מהחברים שלנו? כיצד עוזרים לחבר? כיצד נתחשב בחברים עם אלרגיה למזון?

להצעות נוספות והרחבה בתכנית "מילת היום"

להרחבה

[לומדה מד"א](#)

[חוק אחזקת מכשיר אפיפן](#)

[התנהלות מוסדות חינוך לשם הבטחת בריאות תלמידים הסובלים מאלרגיות למוצרי מזון](#)

[מדריך תזונתי במוסדות חינוך לילדים עם אלרגיה למזון](#)

[כרזת הסבר על אלרגיה למזון ושימוש במזרק אפיפן – ערבית](#)

[כרזת הסבר על אלרגיה למזון ושימוש במזרק אפיפן – ערבית](#)

[אלרגיה - משרד הבריאות](#)

[תגובה אנפילקטית](#)

[עמותת יהל](#)